

KÁLVINISTA SZEMLE

A SZLOVÁKIAI REFORMÁTUS KERESZTYÉN EGYHÁZ
HIVATALOS LAPJA

LXXXIII. évfolyam

1. szám

Komárom, 2012. január

Ára 35 cent

MINDENKORI FELADAT

A kegyelemből megért új esztendő új lehetőséget és új kihívást is jelent mindannyiunk számára, ezért nagy fontossága van az Isten ígéje általi vezetésnek. Az év eleji ígéknek mindig nagyobb jelentőséget tulajdonítunk: komoly figyelmeztetést hordoznak, amelyekre jó odafigyelnünk.

Ennek az esztendőnek a Bibliaolvasó vezérfonal szerinti vezérigéje a Keresztelő János által mondott szigorú követelés: „*Teremjetelek hát megtéréshez illő gyümölcsöt...*” (Mt 3,8). Keresztelő János nem a jövőre nézve hirdeti a Messiás eljövételét, hanem világosan kimondja: a Messiás már itt van. Ezért is mond több ítéletes ígét az Úr útjának egyengetéséről, a megtérésről, az Isten országának eljövételéről, a gyümölcstermés elengedhetetlen szükségességéről. Nem a világ ragadja őt magával, nem is azt hirdeti, ami tetszetős, vagy amit hallani akarnak, hanem azt, amiért inkább bántás érheti (amint több alkalommal az ószövetségi prófétákat). De amit mond, az valóban a Messiás útjának egyengetése az emberi szívekhez.

A levegőben is ott van a változás szele. Az emberi szívekben ott van a vágyakozás egy olyan élet után, amikor megszabadulhatnak a bűn nyomása alól, és a farkas együtt legel a bárányal. Az emberi szemek viszont azt látják, hogy van egy társadalmi rend (amelyik valakinek tetszik, valakinek pedig nem), oly sokszor egymásnak feszülnek az ellentétek, a politika nem éppen az emberek javát munkálja, a társadalom egyre jobban rétegződik. És semmi jele annak, hogy ez a korszak megvalósulna. Hogyan is valósulhatna meg akármi is az Isten országának váradalmából, ha az Isten kijelentett akaratának nincs tekintélye, az általa meghatározott értékeknek nincs értékük? Amikor mindenki úgy ügyeskedik, ahogy csak lehet, s azokat az értékeket vallja értéknek, amelyeket a hivatalos közszellem annak tart...

A hasonlóság szinte kísérteties az akkori kor és a mi korunk általános gondolkodása között. Az advent és a karácsony ünnepe felől jövet, az új esztendő elején azért el kell gondolkodnunk azon, vajon nem epigonjai vagyunk-e mindannyian az akkori kor emberének. Vagy mi már többet látunk a valóságból? Mert feltétlenül többet kell látnunk és ismernünk!

Meg kell vizsgálni, hogy a mi cselekedeteink gyümölcstermő cselekedetek-e. A Heidelbergi káteban a hitvallók világossá tették az ige által, hogy a jó cselekedetek azok, amelyek igaz hitből, Isten akarata szerint, az ő dicsőségére történnek. A megtéréshez illő gyümölcs tehát az, amelyik példázza az Isten szeretetét és jóságát. Amely által az igazi érték megmarad értéknek, a szeretet nem csupán elröppenő szó lesz, hanem valóság; a cselekedetek pedig az Isten nagyságára mutatnak. Ha ebben az esztendőben Isten népeként ebben fogunk megerősödni és alázattal fogunk járni, akkor nemcsak gyógyulni fog az életünk, hanem a mennyek országának jó ízét is terjeszteni fogjuk mindenütt.

Fazekas László

Folytatta ülését a Zsinat Társulhatnak az anyaegyházközségek

November 24-én Rimakokován folytatta a hónap elején ugyanott megkezdett ötödik ülését a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház Zsinata. A háromnapos tanácskozáson a képviselők jóváhagyták az egyházközségek jogállásáról és társulásáról szóló törvényt és a 2002. évi egyházalkotmány módosítását is, amit az egyházközségek jogállását és társulását szabályozó törvény indokolt (*mindkét jogszabály jelen lapszámmunk mellékletét képezi – a szerk. megj.*), a lelkipásztorok továbbképzésének rendjéről és a kreditrendszer alkalmazásáról szóló szabályzattervezetet viszont átdolgozásra visszautalták.

Az egyházközségek jogállásáról és társulásáról szóló törvény 2012. január 1-jétől hatályos. Rákos Loránt zsinati tanácsos, a tervezetet előkészítő bizottság tagja szerint azért volt rá szükség, mert egyházunknak eddig nem volt olyan egységes joganyaga, amely az anya- és leányegyházközségek, valamint a szórvány- és missziói gyülekezetek jogállását egy törvényszövegben kezelte volna. A másik szempont pedig az volt, hogy a Zsinat kialakítson egy teljesen új egyházközségi jogállást is, mégpedig a társult anyaegyházközségeket. A gyülekezetek tagjainak csökkenő létszáma és az anyagi nehézségek miatt ugyanis egyre nehezebb az anyaegyházközségeknek egyedül fenntartaniuk egy önálló lel-

(Folytatás a 11. oldalon)

Napjaink
fogynak,
éveink
telnek,
pereg
homokja
tűnő
perceknek.

Cyermekkor
álma,
ifjúkor
vágya
taszít
bennünket
halál
csatákba.

Kínjaink
fájnak,
könnyeink
égnek,
sötét
árnyakként
átkok
kísérnek.

Vergődve
élünk,
rettegve
halunk,
beteg
lélekkel
bűnben
pusztulunk.

Holnapok
jönnek,
tegnapok
mennek,
földi
pokolban
lelkek
elvesznek.

Krisztusnak
vére,
embernek
híte
Isten
szavával
támaszt
életre.

Az ÚR színe előtt

Légy áldott mindenért, Uram és Barátom, amit nekem adtál, és mindenért, amit elvettél tőlem. Minden gondomért és szenvedésemért, akárcsak minden örömömért. Te engem kegyelmesen vezettél a világ pusztaságain keresztül, és volt elég türelmed sok bűnömrel és hiányosságaimmal szemben. Te tényleg kegyelemmel és dicsőséggel teljes vagy. Minden kegyelemnek Istene, minden szeretetnek Atyja, ébreszd fel lusta szívemet, és töltsd el háládatossággal. Légy velem, Uram, az elkövetkezendő időkben. Nem tudom, mi vár rám; Te viszont tudod. Te légy, aki kiválasztod soromat. Kísérj engem, és őriz meg nap mint nap és minden éjjel szorosán magad mellett. Istenem, azt kívánom magamnak, hogy tudjalak szeretni és tudjak engedelmeskedni neked. Vedd el szívemet, mert én magam nem tudom neked adni; és távolíts el mindent, ami akadályoz abban, hogy teljesen a Tied legyek. **Ámen.**

Ashton Oxenden

redhetünk és van kellő erőnk a minden napok terheinek elhordozásához. Élünk a kegyelemmel! Tanuljunk bölcs Salomontól, aki – miután igazán mindent kipróbált, mindent megtehetett és megvehetett; akitől nem volt és nem is lesz bölcsebb ember az egész világon – beismerően megvallja: az anyagi gazdagság nem ér semmit; mindez éppúgy hiábavaló, mint a hatalom!

Miért hiábavalóak mindezek? Először is azért, mert elmúlnak és elvesznek. Lehet, hogy már holnap. „*Bolond, még ez éjjel elkéri tőled a lelkedet, kié lesz akkor mindaz, amit felhalmoztál?*” (Lk 12,20). Ne feledjük: *Minden napunk kegyelem, éljünk vele!* Másodszor, mert életünk nagy kérdéseire: a lélek boldogságára, a szeretet gyakorlására, a megváltásra nem adnak választ. Akkor mi az, amiért érdemes élni és küzdeni, ami nem hiábavaló? Mindössze egyetlen dolog van, ami boldoggá és megelégedetté tehet: a hitünk, az örök élet reménysége, amit Jézus Krisztus hozott el számunkra.

Adja az Úr, hogy úgy éljük napjainkat, mint akik tisztában vannak azzal, hogy minden napjuk kegyelem, és ehhez mértén viselkedjünk, emlékezve Jézus Krisztus szavaira: „*Mert ahol a kincséd van, ott lesz a szíved is*” (Mt 6,21).

Sándor Veronika

Minden nap kegyelem, éljünk vele!

Az ige elcsendesedésre hív, hogy viszsza találjunk ahhoz, aki kiválasztott minket, akihez tartozunk. Olykor vessünk számot, hogy jó irányba halad-e az életünk, szolgálatunk! Bölcs Salamon király is ezt tette. Sok mindent megélt már, amikor elgondolkodott az életén. Nagyszerű dolgokat alkotott, mérhetetlenül gazdag volt. Naggyá lett, és fölülmúlta minden elődjét Jeruzsálemben (Préd 2). De amikor szemügyre vette mindezeket, rájött, hogy mindez hiábavalóság, és nincs semmi haszna.

Kipróbálta, milyen az öröm, élvezte a jót, de kitűnt számára, hogy hiábavalóságok. A nevetésre azt kellett mondania: esztelenség, az öröme meg hogy: mit sem ér. Borral vidította magát, oktan dolgokhoz fogott, hogy meglássa, jó-e az. De végül hiábavalónak ítélte minden földi mámort.

„*Nagyszerű dolgokat alkottam: házakat építettem, szőlőket ültettem, kerteket és ligeteket létesítettem, és beültettem azokat mindenféle gyümölcsfával. Csináltattam víztárolókat... Gyűjtöttem ezüstöt és aranyat is: királyok és tartományok kincsét. Szereztem énekeseket, énekesnőket, és ami a férfiakat gyönyörködteti: szép nőket*” (2,4–6a.8). Egyszóval Salamon nem szenvedett hiányt semmiben.

Álmait mind elérte, mindent megtehetett, mindent megvehetett, volt bőven aranya, ezüstje; királyok és tartományok kincseit birtokolta.

Rohanunk, hogy nekünk is meglegyen mindenünk – ezért nincs időnk hálát adni az élet gondviselő Urának. Érdemes-e úgy felkelni, útnak indulni naponta – amiből

hónapok és évek lesznek –, hogy nem élünk teljes életet? Mikor életünkben ki marad Jézus Krisztus, tudatosítjuk-e, hogy önpusztításba kezdünk; hogy nem élünk, hanem csak vegetálunk? Ilyenkor válik az ember szenvedélybeteggé, mert megnyugvást keres...

Az esztergomi bazilikában ki van akasztva egy tábla, amin ez áll: *Minden napod kegyelem, élj vele!* Kegyelem, hogyha együtt lehetünk; hogyha van családjunk; ha szeretnek és viszonsszeretünk; ha nem az üres falak közé térünk haza, de van valaki, aki vár. Kegyelem, ha feléb-

Meggyőződéssel vallom, hogy a betegség – még korunk réme, a rák is – lehet áldás. Messziről kell kezdenem. Bibliát olvasó református családban nevelkedtem. Meg is maradtam a tanítása mellett, míg a hivatásul választott foglalkozás, a tanítás, s a szocializmus idején ezzel együtt járó fejtágítások és a férjhezmenetelemmel megváltozott új környezet le nem szoktatott a Biblia naponkénti olvasásáról (sőt, az imádkozásról is)...

Férjem áldott emlékü szülei és családjuk életvitelét nem a templomi tanítások hatásai jellemezték, hanem rendkívüli szorgalmuk és jellemükből fakadó emberségük. Nagyon jósgos emberek voltak. Apósommal huszonhét, anyósommal negyvennyolc évig éltem kölcsönös szeretetben, közös fedél alatt, közös pénztárcán és közös fazékon. Inkább ők hatottak rám, mint én rájuk.

Tudom, nem szolgálhat mentségemre mindez, de arra talán némi magyarázattal igen, hogy fokozatosan eltávolodtam Istentől – míg figyelmeztetést nem kaptam fentről. Úgy jártam, mint az a juhocska, amelyik eltekergett a nyájától, s aki miatt őrizője odahagyta a nyáját és a keresésére indult. Megtalálta, jól belemarkolt az irhájába, és visszavitte a többihez. Persze, ez fájdalommal járt, de elérte a célját.

Évtizedekkel ezelőtt a férjem súlyosan megbetegedett – ez volt nekem a figyelmeztetés. Borzasztó kétségbeeséseket és fájdalmakat éltem át, mikor az orvosok (négy nagy műtét és négy hónapi kórházi kezelés után) nem mertek a gyógyulásával biztatni, csak így: „Reménykedjünk, hogy esetleg életben maradhat; de biztos, hogy soha többé nem lesz egészséges.”

Ekkor eszméltem rá, hogy rajtunk csak az Isten segíthet. Elkezdtem újból imádkozni és Bibliát olvasni. Ebből nyertem a mindennapi reménységet és biztatást. Visszatértem népemhez, és lelki békességet találtam.

Férjem végül felépült, bár azóta rokkantnyugdíjas; viszont betegsége után még világra jött a harmadik és negyedik gyermekünk. Teremtő jó Atyánk még azt is megengedte érniünk, hogy a két „kicsi” is főiskolai, illetve egyetemi diplomát szerzett. Hála és köszönet neki érte!

A kemo- és sugárkezelések köztudottan nemcsak a beteg sejteket pusztítják, hanem az egészségeseket is. Ezt leginkább azon veszem észre, hogy egy szó, akár naponta használt szó, még az anyanyelvemen sem jut az eszembe. Ezt elmondtam az orvosomnak is. Ő világosított fel, hogy ezt valószínűleg a kemoterápia okozza, de reméli, hogy majd regenerálódik az agyam. Addig pedig egyre gyakrabban fordulnak elő velem egész mulatságos helyzetek. Például: „Julcsikám, segíts! Nem jut eszembe a hogyishívják civil szervezet elnökének a

A RÁKBETEGRSÉG MINT ÁLDÁS „Közelebb kerültem a Teremtőhöz”

da, ugye, ha a lányom nem tudja kitalálni, hogy egy közismert szervezet elnökének a nevére vagyok kíváncsi?)

Sokszor gondoltam azt, hogy szegény férjemnek azért kellett megbetegednie, hogy én észre térjek. Most, mikor rákos lettem (két műtét után és a 2010. november 11-től tartó kemokezelések meg a párhuzamosan kapott sugárdózisok és a váltakozó fájdalmak ellenére is), teljes lelki békében élek, mert még közelebb kerültem a Teremtőhöz. Azt remélem, azért imádkozom, hogy az én betegségem

most a férjemet térítse észre, hogy ráébredjen, hogy egyedül Ő adhat nekünk egészséget és gyógyulást. Sőt, gyógyulás nélkül is békességet, boldogságot.

Ha nem betegedtem volna meg, talán el sem mertem volna hinni, hogy engem ilyen sokan szeretnek: nemcsak a családom és rokonságom tagjai, hanem a hajdani tanítványaim, a falubeliek és ismerősök, akik közül sokan imádkoznak is értem. Áldja meg érte őket az Úr! Köszönök minden jó szót, mindent-mindent, azt a sok jót, amit életem során az emberektől és amit ajándékba a Teremtőtől kaptam. Ezért költőóriásunkkal, Ady Endrével zengem:

KÖSZÖNÖM, KÖSZÖNÖM, KÖSZÖNÖM

Napsugarak zúgása, amit hallok,
Számban nevednek jó íze van,
Szent mennydörgést néz a két szemem,
Istenem, istenem, istenem,
Zavart lelkem tegnap mindent bevallott:
Te voltál mindig mindenben minden,
Boldog szimatolásaimban,
Gyöngéd simogatásaimban
S éles, szomoru nézéseimben.
Ma köszönöm, hogy te voltál ott,
Hol éreztem az életemet
S hol döltek, épültek az oltárok.
Köszönöm az énértem vetett ágyat,
Köszönöm neked az első sírást,
Köszönöm tört szívű édesanyámat,
Fiatalságomat és bűneimet,
Köszönöm a kétséget, a hitet,
A csókot és a betegséget.
Köszönöm, hogy nem tartozom senkinek
Másnak, csupán neked, mindenért neked.
Napsugarak zúgása, amit hallok,
Számban nevednek jó íze van,
Szent mennydörgést néz a két szemem,
Istenem, istenem, istenem,
Könnyebb a lelkem, hogy most látván vallott,
Hogy te voltál élet, bú, csók, öröm
S hogy te leszel a halál, köszönöm.

Dobainé Kiss Ilona

Tóth Kálmán lelkipásztor a *Kősziklára épített ház* című könyvében meghatározta a Béthel-mozgalom munkamódszereit.

Önkéntesség

Elsőként az *önkéntességet* jelölte meg. A mozgalomban ugyanis minden munkát mindenkinek önként, saját elhatározásából kellett végeznie, amiért senki sem kapott fizetést. Így minden munkásnak teljes közösséget kellett vállalnia a mozgalommal. Senkit nem kényszerítettek, de nem is csábítottak; hanem őszintén feltárták a nehézségeket, a nélkülözést. Az esetleges csalódásokra is felhívták a figyelmet, és inkább igyekeztek lebeszélni a jelentkezőt az elhatározásáról. Azért tették ezt, mert hitték, hogy akit Isten küld, az emberi szóra nem áll el a céljától. Az önkéntesség azután biztosította a munkát a „besavanyodás” ellen, mert az önkéntes munkások jókedvvel végezték a munkát akár kint a világban, akár bent az intézetben.

Személyes munka

A másik módszer a *személyes munka* volt. Nagy tömegekkel nem szerettek operálni. Nem is tartották ezt fő célnak, és nem a statisztika számára dolgoztak. A cél az volt, hogy személyes kapcsolatot létesítsenek mindenkivel, aki érdeklődik a mozgalom munkája iránt. Tudták jól, hogy csak akkor érnek el eredményt, ha nemcsak felébresztenek valakit, hanem addig vezetik, amíg meg tud állni a maga lábán. Ezt pedig csak egyénenként lehetett elvégezni, és sok munka kellett hozzá. Nagyon jó nevelőeszköz volt ez az alázatosságra. Látzólag nem volt mutató módszer, de annál eredményesebb.

A világi dolgok kizárása

További módszerként a *világi dolgok kizárását* alkalmazták. Az „egy a szükséges dolog” elvére támaszkodva a mozgalomba nem engedtek be olyan dolgot, ami nem épített és nem volt biblikus. Mert úgy gondolták, hogy nincs veszedelmesebb dolog annál, mint mikor ebből is akarunk adni egy cseppet és abból is: az evangéliumból is és a világból is. Sokan megbotránkoztak ezen. Sok mindennel megvádolták Tóth Kálmánt, de a tapasztalatok annyira meg-

A Béthel-mozgalom munkamódszerei Tudatos biblikus munka folyt az árvaházakban

győzőek voltak, hogy semmiféle megbotránkozás vagy igaztalan vád nem térítette el ettől a gyakorlattól. Az ifjúsági munkánál külön is rámutatott ennek a helytelenségére.

Sokaknak az volt a véleményük, hogy az ifjakkal nehezebb megismertetni a Bibliát, és itt nagyon sokat kell engedni a szigorú elvekből. Ez a legnagyobb tévedés! – hangoztatta Tóth Kálmán, mert számára a leghálásabb munkaterület volt már korábban is az ifjúság között végzett evangéliumi munka. Régóta dolgozott az ifjúság között, és nem tapasztalta, hogy a Bibliával nem lehetett az ifjakra hatni.

Ellenkezőleg, inkább az volt a tapasztalata, hogy az ifjúság hamarabb észreveszi a kétféle való sántikálást, s szerinte azért féltek úgy a kritizálók, mert az ifjakkal való munkában nem lehetett „vizet prédikálni és bort inni”. Ahol a Biblia mögött életet is látnak – vallotta Tóth Kálmán –, ott korlátlan lehetőségek nyílnak meg az ifjúsági munkában. Ott bátran el lehet hagyni a „csalétket”, hisz az semmivel sem visz közelebb a célhoz. Természetesen tisztában volt azal, hogy nem szabad illúziót támasztani, mert ez a fajta munka kezdetben nem fog tömegeket vonzani, és azt is leszögezte, hogy nem a világi dolgokat ítélik el és vetik meg, csak Isten ígéjét többre becsülik mindennél.

Propaganda nélkül

Fontos munkamódszert jelentett még, hogy *propaganda nélkül* végezték a munkájukat. Tavaszy Sándor mondta egyszer, hogy a keresztyénség nem ismeri a propagandát, csak a missziót. A propaganda nem a valóságot mondja, hanem torzít, célzatosan állít be dolgokat. Isten ígéjének ilyenre nincs szüksége!

A Béthel-mozgalomnak sem volt, nem is csinálták. Pedig sokszor figyelmeztettek a jóakarók, hogy többet kellene törődni ezzel – különösen az adakozással kapcsolatban. Sokkal több adomány jönne, ha nagyobb propagandát fejtenének ki – hangoztatták. Az önkéntesség azonban – egy másik oldalról nézve – kizárja a propagandát. Az igaz adakozás az, amikor belső indítatásból ad valaki, és nem kényszerítik rá propa-

gandával. Ha a szívem indítatásából adok, gazdagabbnak érzem magam; ha propagandával vesznek ki a zsebemből akármilyen csekély összeget is, becsapottnak érzem magam. Propagandára evangéliumi munkát építeni nem lehet! Sok egyebet lehet, de ezt az egyet nem. Ahol alkalom nyílt rá és Isten Lelke indította őket, bizonyosságot tettek, de propagandát nem alkalmaztak.

Sikeresek lettek a módszerek

Én – aki csaknem húsz éven át éltem ebben a mozgalomban – biztosan állítom, hogy Istennek tetsző munkamódszerek voltak ezek, melyekből sok áldás áradt a mozgalomban részt vevőkre, de sok kívülről is, akik figyelemmel kísérték az itt folyó lelki munkát.

Áldott munka folyt az árvaházakban, a konferenciákon, az ifjúsági munkában. Ennek eredményeként szaporodott a megtértek száma, és lelkes hívő közösségek tartották fenn önkéntes adományaikkal a három árvaházat; ugyanakkor széles körben terjedt az evangélium. Sok vágyakozó lélek kereste fel rendszeresen a barakkokban tartott konferenciákat, és boldogan énekelték a hallelujah énekeket. Szomjas lelkek üdültek fel ezeken a konferenciákon, és fogadták el megváltójuknak Jézus Krisztust.

A missziói munkát végző testvérek mindenütt szeretetteljes fogadtatásra találtak az árvaház környéki református gyülekezetekben, ahol beszámolhattak missziói munkájukról. Isten áldása kísérté áldozatos, sokszor fizikai megpróbáltatásokkal végzett lelki szolgálataikat. Legyen áldott a mi Urunk, aki Szentlelke által mindig megadta számukra a szükséges testi és lelkierőt.

Mi, egykori árvaházi növendékek, hálás szívvel gondolunk szerető szívű gondozóinkra, akik életük feláldozásával gondoztak és neveltek bennünket, és eljuttattak Jézus közelségébe; sokunkat pedig a bűneink megismerésére, Isten bűnbocsátó kegyelmének elnyerésére, miáltal Isten gyermekei lehettünk.

A mozgalom tehát a felvázolt munkamódszereivel elérte a kitűzött célját. Dicsőség a mi mennyei Atyánknak!

Szenczi László

A Konkol László szerkesztette Csallóközi Kiskönyvtár keretében indított vizitációs sorozatnak karácsony előtt jelent meg a harmadik kötete, amely a Komáromi Református Egyházmegyében 1839 és 1848 között tartott canonica visitatiók és közgyűlések anyagát tartalmazza.

Mielőtt ennek a harmadik kötetnek a tartalmát ismertetnénk – tekintettel arra, hogy nem mindenki olvasta az előző kötöt –, röviden vázolnunk kell, miért fontosak számunkra ezek a könyv alakban kiadott, több mint 170 évvel ezelőtti vizitációkat tárgyaló jegyzőkönyvek. Azért, mert a Komáromi Református Egyházmegyéhez tartozott a reformkorban a mostani Dél-Szlovákia területe Pozsonytól egészen Párkányig. Az egyházmegyében negyvenöt anya- és öt leányegyház, no meg még sok szórványcsoport és egyedül élő egyháztag volt (sokszor több tíz kilométer távolságban a gyülekezettől). Volt olyan anyaegyház, amelyik hat–nyolc ilyen csoportot, egyént gondozott, ahova annyi egyháztag tartozott, mint ahányan magában az anyaegyházban voltak (pl. Somorja). Az egyházközségek közigazgatásilag öt vármegyéhez tartoztak: a zömük Pozsonyhoz és Komáromhoz, kevesebb Győr–höz (a Csilizközben), Esztergomhoz (Komáromtól keletre) és Nyitrához (Komáromtól északra).

Az egyházlátogatási jegyzőkönyveket a tárgyalt időben egységesen, a *Komjáti kánonok* által előírt formában vezették. Bevezetőként ott szerepel a vizitáció időpontja, a jelen lévő kurátorok és presbiterek neve, majd pontokba szedve az alábbiak:

1. Lelkész, tanító; a tulajdonosok (közirtokosság, főúri vagy káptalani birtok)
2. Lelkek (tagok) száma: fölösztva nemesre és nemtelenre, férfira és nőre; házasságok, elhalálozások (férfi–nő), konfirmáltak (fiú–lány), iskolások (fiú–lány), özvegyek, árvák száma.
3. Anyakönyv, jegyzőkönyv, számadókönyv ellenőrzése
4. Anyagi helyzet (földek, épületek, pénzügyek)
5. Panaszok (egyházi, világi közügyek)
6. Iskola: tanítók, iskolások, iskolák.

Az egyházlátogatási jegyzőkönyvek az egyházmegye vezetőségéhez kerülnek (esperes, tanácsosok), és azokat az egy évben egyszer összeülő egyházmegyei közgyűlés tárgyalja meg. A tárgyalásról részletes jegyzőkönyv készül. Ilyen jegyzőkönyvvel kezdődik a vizitációk harmadik kötete.

Az egyházmegyei közgyűlések döntene a lelkészek, tanítók, segédlelkészek

Egyházlátogatások és közgyűlések – III.

áthelyezéséről; segélykérelmek, stipendiumok odaítéléséről; az egyházlátogatási döntések megfellebbezéséről, peres ügyekben vizsgálóbizottságok felállításáról; jutalmakról, megfeddésekről és sok más dologról.

Visszatérve az egyházlátogatásokra, a vizitátorok az anyakönyvek, jegyzőkönyvek és számadókönyvek ellenőrzése során találnak a legkevesebb hibára (a legtöbb esetben ott helyben közösen ki is igazítják). Az anyagi helyzet ellenőrzésénél figyelik a vagyonban keletkezett változásokat: eladás, vétel, adomány eseteit; az épületek (templom, iskola) állapotát, biztosításukat; a velük kapcsolatos esetleges jogi vitákat. A vizitátorok legnehezebb feladata a panaszok elbírálása. Leg-

ban és a közéletben, az egészségügy bizonyos javulásáról (megszűnt a kolera, általánossá vált a gyermekek oltása), a politikai élet szabadabb légköréről (előre jelezve az 1848-as eseményeket).

Éppen ezért a recensens várja a negyedik vizitációs kötet mielőbbi kiadását, amelyikben a vizitátorok hűen írják le a jegyzőkönyvekben a nép életét, véleményét a szabadságharc ideje (1849) és a megtorlás évei alatt. Bizonyára nagyon érdekes és izgalmas történeteket találunk majd a jelentéseikben. Csak legyen a szerkesztőnek, Konkol Lászlónak az anyag felkutatására és feldolgozására ideje és ereje, a kiadónak pedig anyagi fedezete!

Az eddig megjelent három kötet olyan, mint egy nagy történelmi regény. Az igényes olvasó a Nobel-díjas Reymont *Parasztok* című regényével rokoníthatja a tartalmukat. Haszonnal és élvezettel olvashatja (tanulmányozhatja) őket a helytörténész, a nyelvész (latin és archaikus elemek bő tárházát kínálja), a szociális és egészségügyi problémákkal foglalkozó kutató, az egyháztörténész, a családfakutató, de akár a jó történelmi regényeket kedvelő olvasó is.

Id. Cséplő Ferenc
(Kalligram Kiadó, Pozsony 2011)

több probléma a lelkész és a tanító között fordul elő (javadalmazás, kosztolás), de nehéz a házastársi viszályok rendezése, a válófélben levők összebekítése is.

Az iskolákkal kapcsolatban kiviláglik, hogy majdnem minden iskola és majdnem minden tanító problémája más. Van olyan iskola, mellyel összefüggésben az a kérdés, mikor dől össze; és van olyan, ahova örömmel járnak a diákok. Van olyan tanító, aki csak egy-két hetet tanítja a diákokat (a többi idejét vadászattal, mulatsággal tölti), de van olyan is, aki dicséretet és jutalmat érdemel és kap (annak ellenére, hogy 117 gyereket tanít, mégis okosak, bátrak, jól vizsgáznak a diákjai). Sőt, olyan is akadt, akinek a sikeres módszerét országos elterjesztésre javasolták a vizitátorok. Az egyházmegyei közgyűlésen aztán az összesítésnél az jött ki, hogy fele-fele arányban vannak a jó iskolák (tanítók) és a rosszak.

Aki végigolvassa ezt kötetet, teljes képet kap a terület népének a 170–180 évvel ezelőtti életéről: sikereiről, sikertelenségről, a reformkor hatásáról, a hivatatlanságot lett magyar nyelv használatáról az iskolá-

Feladvány

Milyen nemzetiségű volt Reymont?

Kérjük, hogy megfejtésüket legkésőbb **február 15-ig** nyílt levelezőlapra, képeslapra vagy e-mailen juttassák el a **Kálvinista Szemle** szerkesztőségének a címeire (**930 10 Dolný Štál 386**). A helyes választ beküldők közt ajándék könyveket sorsolunk ki.

A novemberi számban feltett kérdésre azok válaszoltak helyesen, akik szerint a terápia kifejezés gyógykezelést, gyógymodort jelent.

Azon kedves olvasóink közül, akik helyes megfejtést küldtek be, hárman részesülnek – a Zsinati Elnökség jóvoltából – jutalomban: **Borbély László** (Gúta), **Katona Erzsébet** (Nagysalló) és **Nagy Márta** (Vámosladány). Mindhármán Martin Hubacher *Az apostoli hitvallás magyarázata igehirdetéseiben* című könyvét kapják ajándékba.

Nyereményükhöz gratulálunk, postán küldjük el.

A szerkesztőség

Lévától 25 kilométerre, a Garam jobb partján fekszik Zselíz. A településhez tartozik közigazgatásilag még Szódó és Garammíkola is. A 2001-es népszámlálási adatok szerint lakosainak a száma 7522, s körülbelül egyforma arányban élnek a településen magyarok és szlovákok. A Zselízi Református Egyházközséghez közel háromszázan tartoznak (Garammíkolán és Szódón önálló gyülekezet van). A zselízi gyülekezet lelkipásztora *Révész Tibor*, aki a szintén lelkipásztor feleségével, *Révészné Bellai Csillával* kilenc évvel ezelőtt került Zselíre, négy esztendő jókai szolgálat után.

Az elmúlt kilenc év nagy része építkezéssel telt el – mondja a lelkipásztor, visszatekintve az eltelt időszakra. Amikor a lelkész házaspár a gyülekezetbe került, azonnal komoly feladatok várták őket. A templom és a parókia közös épülete rossz állapotban volt, de a gyülekezet lelki állapota még inkább változásért, épülésért kiáltott. Éppen ezért – a fizikai építkezésen túl – hatalmas kihívás volt a lelki építkezés.

A fizikai munkálatok a parókia tetőze-tének a felújításával kezdődtek, majd a nyílászárók cseréjével folytatódtak. Ezt követte a fűtés korszerűsítése és a templom villanyhálózatának a felújítása. Belülről új festést kapott a teljes épület, és a külső homlokzat is megújult. Ezenkívül rengeteg „apróbb” munkát kellett elvégezni. A kiadások fedezésére a hívek szívesen adakoznak, mert ha látják, hogy fontos egy-egy célirányos gyűjtés meghirdetése, akkor a szívük után a pénztárcájuk is megnyílik. Erejükön felül is adtak az elmúlt években végzett, több tízezer eurót kitevő munkákra a testvérek – dicséri a zselízi reformátusokat a lelkipásztor.

A gyülekezet nem nagy létszámú. A választók névjegyzékében 264 személy

Kevésen is hűségesek szeretnének maradni

ZSELÍZEN A MISSZIONÁLÁS A CÉL

található, amihez még legalább harminc gyermek jön. A vasárnapi istentiszteleteket átlagosan hatvan felnőtt és tizenöt–húsz gyermek látogatja. A sátoros ünnepek idején vagy különleges gyülekezeti eseményekkor szinte alig marad üres hely a padokban. A lelkipásztor elmondja: elégedett az istentiszteletek látogatottságával, a nemek arányán viszont szíve szerint javítana, mert hiányoznak a férfiak.

Más gyülekezetekhez hasonlóan itt is az idősebb korosztály az, amelyik fontosnak tartja az alkalmakon való részvételt. Nemcsak a templomi istentiszteleten, hanem az egyházközség által szervezett rendezvényeken is leginkább ők

A zselízi református templom

vannak jelen. A lelkipásztor elmondja, hogy a középgeneráció tagjai közül csak kevesen érdeklődnek, azonban a fiatalok és a gyermekek létszáma a gyülekezeti rendezvényeken biztató. A gyülekezet éppen ezért minden korosztálynak kínál alkalmat: van bibliaórájuk az idős asszonyoknak, a presbitereknek, a fiatal asszonyoknak, a fiataloknak, a gyerme-

keknek. A lelkipásztor szeretne a férfiaknak is megfelelő alkalmat kínálni, hisz nagy szükség van a gyülekezetben az ő szolgálataikra is.

A gyermek-istentisztelet párhuzamosan zajlik a templomi szolgálattal. Gyülekezeti terem híján a parókia konyhájában tartják a foglalkozáso-

kat, ahol egyaránt jól érzi magát a három és a tizenkét éves gyermek is. A létszám tíz és huszonöt gyermek között mozog, ami mindenképpen öröme ad okot a gyülekezetben szolgálóknak. A másik nagyon áldásos alkalom az idősebb asszonyok által látogatott bibliaóra, melyen általában nyolcan–tízen vesznek részt – mondja a lelkipásztor, aki maga is sokat tanul és kap a részt vevő, komoly bibliai hívektől.

A lelkész házaspár fontosnak tartja a gyermekekkel és az ifjúsággal való foglalkozást. Év közben sok különböző alkalom várja az ifjúságot, a nyári szünetben pedig több táborozási lehetőségre hívják fel a gyermekek figyelmét, valamint buzdítják is őket a részvételre. (A barsi egyházmegye területén hagyományosan mindkét korcsoport számára szerveznek többnapos alkalmakat.) A Kárpát-medencei református fiatalok találkozóján Balatonfenyvesen már négy alkalommal vett részt a gyülekezet és a környék fiatalja. Az elmúlt év augusztusában pedig első alkalommal rendeztek gyülekezeti napközis tábor. Révész Tibor lelkipásztor úgy véli, várakozáson felül jól sikerült az első próbálkozásuk, hiszen nagyon sok gyermek és fiatal vett részt rajta, beleértve a gyermekek idősebb testvéreit, szüleit, nagyszüleit is, akik besegítettek a szervezésbe, az ellátás biztosításába. A lelkipásztor úgy látja, nagy lehetőség van az efféle táborok szervezésében, mert ezek által is ad alkalmat Isten, hogy a gyermekek vagy a szüleik egyre jobban betagozódnak a gyülekezetbe, és otthon érezze magát minden korosztály az egyházközség templomában és annak környékén.

A jövőbeli terveket illetően a lelkipásztor kiemeli, hogy elsődlegesen a lelki építkezésre helyezik a hangsúlyt, hiszen hiába szép a templom, ha a padok üresen maradnak... Éppen ezért a zselízi gyülekezet nem a túlélésre rendezkedik be, hanem a misszióra, melynek része egy gyülekezeti helyiség létrehozása is. A gyülekezetben szolgálók pedig hiszik, hogy ehhez minden szükséges erőt és adományt megkapnak Istentől, aki Úrként megőrzi a keveset is, és segít a zselízi reformátusoknak, hogy a mindennapi nehézségek ellenére hűségesen szolgálják Őt.

Iski Ibolya

Esti áhítat a nyári Narnia táborban

Jób történetét jól ismerjük: egy férfi, aki feddhetetlen és becsületes volt, félt az Istent és kerülte a rosszat; akinek gyermekei, vagyona és szép gazdasága volt. Még az Isten is „dicsekedett” vele a Sátánnak, és megegyeztek, hogy a Sátán kezét emelhet Jóbra, mindenét elveheti – vajon, akkor is istenfélő marad-e? Az maradt! A nyomorúságban, a fájdalmakban, a nagy kemény lelki harcokban, a legnagyobb bajban, szenvedésben; vagyona, gyermekei, egészsége elvesztése után sem tagadta meg Istenét.

Hát ez csak a Bibliában van így, mondjuk, mert azt gondoljuk, ha az embert egyszerűen ennyi baj éri, az Istennel is szembe fordul. Ilyen, hogy valaki ilyen rövid idő alatt ennyi szerencsétlenséget úgy tudjon elhordozni, hogy nem vádolja közben az Istent, ilyen a mi emberi világunkban nincs... És mégis van!

Egy évvel ezelőtt, január 16-án búcsúztunk Kassai Lajostól, a garamsallói gyülekezet hűséges presbiterétől, a falu egykori polgármesterétől, az édesapától, gondoskodó férjtől, jó baráttól, aki negyvenöt évesen adta vissza lelkét Istennek. Jóhoz hasonlóan becsületes, istenfélő életet élt, gyermeke, nagy gazdasága volt. És Jóbbal mondva: hűséges maradt a nagy bajokban, mert bajok azok bőven érték. Hogy az ő esetében is szabad kezét kapott volna a Sátán, nem tudom. Azt viszont tudom (mert végig minden bajban és testi-

JÓBBAL MONDVA

lelki fájdalomban mellette lehettem), hogy nem tagadta meg Istenét. Imádkozott, és az igével erősítette magát.

Amíg ereje teljében volt, mindent megtett családjáért és gyülekezetéért; lehetlent nem ismert. Erős volt. De jött egy baleset: máig tisztázatlan körülmények között elgázolt egy asszonyt és a fiát, akik erősen alkoholos állapotban veszekedtek és dülakodtak az úton. Akik erről tanúskodhattak volna, már nincsenek az élők sorában: az asszony meghalt, a fia kórházi kezelésen esett át. Őt meg, mivel alkohol

Kassai Lajos

volt a vérében, börtönbe zárták. Kemény másfél év után feltételesan helyezték szabadlábra.

Nem tiltakozott a büntetés ellen, mert úgy érezte, neki, a lelkének lesz könnyebb, ha büntetését veszi. A börtön, a

kettőtört karrier (hiszen a baleset idején polgármester volt) és a tudat, hogy gimnazista lányának mindezzel szembesülnie kell! – nem könnyű az ilyet elviselni, ebbe beletörik a gerinc. Az övé nem. Nyitrán a börtönben, ahol gyakran meglátogattam, hatalmas munkát végzett. Nemcsak magyarságát, hanem Istenét, hitét, reformátusságát is föl vállalta, és komoly missziót végzett rabtársai és örei között is. Ott is tudott imádkozni – az otthon maradtakért is, a sorstársaiért is. És mindennap erőt merített Isten igéjéből.

Röviddel szabadulása után rákot diagnosztizáltak nála. Nem félt sem a haláltól, sem a fizikai fájdalomtól. Csak szeretett volna győzni a betegség felett, hogy lássa a felnőtt lányát. Még sok dolga lett volna a családban és a gyülekezetben egyaránt. Amit bírt, betegesen is megtette; az akkori templomi felújítási munkák során felügyelt, segédkezett. A halála után derült ki, hogy az egyik gyermekotthon lakóinak pénzt gyűjtött hónapokon keresztül mindazoktól, akik megfordultak a pincéje körül... A betegség erősebb volt, mint az ő szervezete. Borzasztó fájdalmak között, a halál kapujában sem tagadta meg Istenét.

Jób életét helyreállította Isten, a hűségért mindent visszaadott neki. Hiszem, hogy Kassai Lajos életét is helyreállította Isten, mindent visszaadott neki, sőt. Ott, az ő házában.

Ambrus Erika

Bajban vagy?

„Teljes örömmel tartásatok, testvéreim, amikor különféle kísértésekbe estek, tudván, hogy hitetek próbája állhatatosságot eredményez” (Jk 1,2–3).

A kísértés szót a könnyebb érthetőség kedvéért a probléma kifejezéssel helyettesíteném, bár tudom, nem a legszerencsésebb dolog; viszont úgy vélem, a mai világban segít megérteni az igét. Hogy is szól most az Írás? Teljes örömmel tartunk, amikor különféle problémánk van. Ki az, aki örül a gondoknak? Én eddig egyáltalán nem tartottam öröndetesnek, ha bajba jutottam. Most azonban ennek az igének a tükrében úgy érzem, arra az emberre hasonlítok, akiről Bruno Ferrero *A vonatfülké* című történetében olvastam:

Ketten voltunk egy vonatfülkében. Hideg és esős nap volt. Az ablakból látni lehetett a tovasuhanó szürke tájat, az állomásokon néhány utas köpenyekbe és sálakba burkolózott. A fülké viszont kellemeesen fűtve volt, és a vonat ritmikus zakatolása nyugodt boldogságot árasztott. Az utas, aki velem egy fülkében ült, mégis nagyon nyugtalan volt.

Ahányszor megállt a vonat, fölugrott, az ablakhoz szaladt, és hangosan fölolvasta

az állomás nevét, aztán visszaroskadt az ülésre, szívzaggató sóhaját hallatva. Hét vagy nyolc állomás után megkérdeztem:

– Valami nincs rendben? Nem érzi jól magát?

Egy újabb kétségbeesett sóhajjal válaszolt: – Nem éppen. Az a helyzet, hogy rossz irányba megyek. Már jó pár állomással ezelőtt le kellett volna szállnom, de olyan jó itt a melegben...

Hogyan fogjuk fel a problémáinkat? Mit teszünk a gondjainkkal? Szembenézünk velük, és megoldjuk őket, vagy zúgolódnunk, lázadozunk?

Sokan, ha bajba kerülnek, azonnal bűnbakot keresnek, és hibáztatnak valakit. Persze soha nem önmagukat, hanem valaki mást, sajnos sokszor Istent. Hányszor halljuk, hogy *miért tette ezt Isten, hol volt akkor Isten?* Mintha (a vonatfülkés történetre lefordítva) a szerencsétlen utas elkezdene átkozni a vonatot és az irányítót, hogy miért nem másfelé tart...

Am vannak olyan emberek, akik igyekeznek szembenézni a gondjaikkal, megoldani őket, s ha nem sikerül, segítséget kérnek. Tehát amint észreveszik, hogy rossz felé megy a „vonatuk”, hívják a ka-

lauzt, és leszállnak, amint tudnak. A lényeg itt az, hogy kinek a segítségével, hogyan akar kikeveredni a bajból az ember.

A megoldás tehát ilyen helyzetekben az lehet, ha a problémánk felbukkanásakor legelőször is tudatosítjuk: arra szolgál, hogy erősödjünk, és teljesen rábízunk magunkat Istenre. Tőle pedig erőt és bölcsességet kell kérnünk, amit Ő készségesen és szemrehányás nélkül ad mindenkinek, aki hittel kéri. Sok ember számára nem kézenfekvő Istent hívní azonnal, de aki tudja, hogy ki a mindenség Teremtője és irányítója, bármilyen történet, nem szaladgál kérésével fűhöz-fához, hanem Őhozzá fordul.

„Teljes örömmel tartásatok, testvéreim, amikor különféle kísértésekbe estek, tudván hogy hitetek próbája állhatatosságot eredményez. Az állhatatosság pedig tegye tökéletessé a cselekedeteket, minden fogyatkozás nélkül. Ha pedig valakinek nincsen bölcsessége, kérjen bölcsességet Istentől, aki készségesen és szemrehányás nélkül ad mindenkinek, és meg is kapja. De hittel kérje, semmit sem kételkedve, mert aki kételkedik, az olyan, mint a tenger hulláma, amelyet a szél sodor és ide-oda hajt” (Jk 1,2–6).

Somogyi Laura

Az elmúlt év januárjában *Szakmai műhely lelkipásztoroknak* címmel hirdettük meg a Diakóniai Központ és a zempléni egyházmegye közös képzését, aminek elsődleges célja az volt, hogy segítséget nyújtsunk a résztvevők számára a lelkipásztori hivatás gyakorlásában és a sokrétű teendők ellátásában.

A májusi első képzési napon huszonkét lelkész kezdte el az anyagi és időbeni ráfordítást igénylő továbbképzést Királyhelmecen. A résztvevők zöme a zempléni egyházmegyéből volt, de jöttek az ungi és az abaújtornai egyházmegyéből is; sőt két magyarországi lelkipásztor is részt vett a képzésen. A 120 órából álló szakmai műhely vezetői a nemzetközileg is elismert lelkész-pszichológus **Hézszer Gábor**, valamint a nagykőrösi főiskola diakóniai intézetének alapítója, majd vezetője, jelenleg a Semmelweis Egyetem oktatója, **Frut tus István Levente** voltak.

A májusi alkalomtól – ahol az identitásunkkal s azon belül is lelkési önazonosságunkkal foglalkoztunk – további öt két-napos képzési blokkban eljutottunk a gyülekezetvezetési gyakorlatig, vezetői szerepünkig, a gyülekezeten belüli változások menedzseléséig. Mindeközben leginkább a lelkigondozásról, lelkigondozói helyzetekről s azok lehetséges megoldásairól volt szó. Hosszan lehetne ecsetelni a képzés során érintett témákat, melyekben ta-

Lelkipásztorok továbbképzése Zemplénben Királyhelmecen volt a szakmai műhely

pasztalati tanulás útján, nagyon gyakorlatias munkamódszert alkalmazva, időnként elméleti felfeztetést hallgatva mélyültünk el. Minden pillanatot megragadtunk

November 11-én befejeződött a lelkipásztoroknak meghirdetett szakmai műhely, s megkaptuk a részvételt tanúsító oklevelet. Lehetőségünk adódott a vissza-

vezetési gyakorlatunkból adódó kérdéseink felvetésére, a meglévő vagy rajtunk kívül álló problémák megbeszélésére.

Hiszem, hogy a szakmai műhely pozitívumait nemcsak a részt vevő lelkészek érzik majd, hanem az általuk pásztorolt gyülekezetek is. Hiszen ha csodaszert s mindenre alkalmazható receptet nem is, de új gyülekezetvezetési szemléletmódot, a lelkigondozói beszélgetés vezetésére új látásmódot mindenképpen kaptunk.

tekintésre, a képzés során megtett út átgondolására is, valamint annak továbbgondolására, hogy a hallottakat, a tapasztalat útján megtanultakat miként tudjuk szolgálati területünkön, hivatásunkban gyakorolni. Bízom benne, hogy nem volt hiábavaló életünknek ez a százhusz órája, s a továbbképzésen tanultak által jobban hasznára lehetünk gyülekezeteinknek.

Molnár István

ményeként elkezdett munkálkodni az emberekben. Ahogy az Isten irántunk való szeretete testet öltött Jézus Krisztusban, úgy az Isten szeretete testet kíván öltetni gondolkodásunkban, erőnk, anyagi javaink, két kezünk munkájában. Elég volt ehhez egy lelkipásztor, Bácsy Gyula gondolata és Tornallyay Margit odaajándékozott beretkei kastélya, s 1929. október 31-én megnyithatta kapuit a Beretkei Református Árvaház.

Nem véletlen egybeesés, hogy eme kiállítás megnyitójára épp most, a reformációra emlékezés után kerül sor. Mi más lenne a feladatunk, ha nem az, hogy menjünk vissza mi is a gyökerekhez? *A zsidókhöz írt levélben* ezt olvashatjuk: „Emlékezzetek meg a ti előjáróitokról, akik szólották néktek az Isten beszédét, és figyelmeztetnek az ő életük végére, kövessétek hitüket” (13,7). Azok, akik ennek részesei voltak, életükkel és szolgálatukkal az Isten beszédét hirdették. Figyelmezzünk rájuk, kövessük hitüket! Ezennel a kiállítást tisztelettel megnyitom, megköszönve az előkészítők áldozatos munkáját.

Fazekas László

MEGTESTESÜLT SZERETET

2011. november 3-án a rimaszombati Tompa Mihály Református Gimnáziumban kiállítás nyílt az 1929–1944 között működött beretkei árvaházról. **B. Kovács István**, a Református Tudományos Gyűjtemények igazgatója elmondta: a panelek szállíthatók, segítségükkel szívesen bemutatják másutt is az egykori diakóniai intézményt. **Galo Vilmos**, a gútai katolikus gimnázium tanára, a téma kutatója felvillantott bizonyos dolgokat az árvaház történetéből. Az alábbiakban egyházunk püspökének a kiállítást megnyitó beszédét adjuk közre. (A szerkesztőség)

Amikor a kiállítás megnyitójára készült meghívót kézbe vettem, rögtön a kiállítás címe ragadott meg: *A megtestesült szeretet*. Arra gondoltam, hogy rohanó korunkban a szeretetnek csupáncsak gyorsan feltűnő, majd ugyanolyan gyorsan eltűnő megnyilvánulásait tudjuk adni. De olyan kevés a megtestesült szeretet! Olyan, aminek látszata van, amely nemcsak egy ajtó-

nyitás egy idős emberre; nemcsak egy kis zsebpénz a gyerekek azért, hogy ne zavarjon; nemcsak egy kis könyöradomány egy koldusnak; hanem egy nagy, átfogó,

terheket felvállaló és hordozó megnyilvánulás – életvitel. Ez csak abban az esetben lehetséges, ha ez a nagy, mindeneket elhívó, mindent remélő, hosszútűrő, kegyes, nem kérkedő, nem felfuvalkodó, nem a maga hasznát kereső szeretet bennünk van. Ez a szeretet maga Jézus Krisztus.

A beretkei árvaház – éppúgy, mint az akkoriban alapított többi is – a létét annak köszönhetette, hogy ez a csodálatos szeretet egy komoly belmissziói munka következ-

Hatodik alkalommal szervezte meg a Bátorkeszi Református Egyházközség presbitériuma a község szülöttjéről, Bátorkeszi István gályarab prédikátorról elnevezett rendezvény-sorozatot, amelyet a Magyar Reformátusok VI. Világtagálkozójának egyik kiemelt felvidéki eseményeként is számon tartottak.

A rendezvény október 16-án ünnepi istentisztelettel kezdődött, melyen **Fazekas László** püspök szolgált igehirdetéssel, Dániel példáján kiemelve az Istenhez való hűség és a megmaradás fontosságát. Az ünnepi alkalmat a Debreceni Református Kollégium Kántusának szolgálata tette még felejthetlenebbé, **Berkesi Sándor** Liszt-díjas karnagy vezényletével. Az istentisztelet végén **Udvardy Tibor** és **Szenczi Andor** gondnokok az egyházközség ajándékaiként Gáspár Péter szobrászművész Bátorkeszin elhelyezett Kálvin-domborművének kicsinyített mását adták át Berkesi Sándor karnagynak, illetve a Kántusnak. A templomi alkalmat követően sor került a Bátorkeszi István gályarab prédikátor emlékére őrző dombormű megkoszorúzására.

Másnap a Nagyváradi-réti Református Egyházközség Csillagocskák gyermeknépénekcsoportja két ízben is telt ház előtt mutatta be műsorát a helybeli óvodások és iskolások számára.

Október 18-án a lelkészegyesületi találkozó keretében **Csoma László** deregyői lelkipászor, a Szlovákiai Magyar

Bátorkeszi István Napok – hatodszor PROGRAMOK FORGATAGÁBAN

Református Lelkészegyesület elnöke hirdette Isten ígését és szólt gyülekezetek, valamint a deregyői Református Tanulmányi Központ és a lelkészegyesület szolgálatairól.

ve, s azokra bibliai választ, magyarázatot adva.

Október 28-án **Écsi Gyöngyi** hetényi lelkipászor bábelőadását láthatták az óvodások. Október 30-án két felejtet-

A Kántus a programsorozat nyitó istentiszteletén szolgált. (Drozd Milan felvételei)

Október 20-án kezdődött és 23-ig tartott a bátorkeszi, martosi és a komáromi gyülekezet huszonöt konfirmandusának közös hétvégéje a Fireszke Gyerme-

Ifjúsági és Konferenciaközpontban, ahol a bibliai üzenetek tanulmányozása, a csoportos beszélgetések, éneklések, filmvetítés mellett sportolásra, játékokra és homokbányai túrára is lehetőségük volt a fiataloknak. Az előadásokat **Fazekas Zsuzsanna** komáromi, az evangelizációs estét

ket **Czinke Tímea** bátorkeszi és **Szénási Lilla** martosi-ímelyi református lelkészek tartották.

Október 24-én rendhagyó hittanórákkal folytatódott az események, Czinke Tímea lelkész szolgálatával. Október 25-től 27-ig evangelizációs esték zajlottak *Értelmet nyert élet* címmel, amikor is **Vá-**

mos Béla felsőpatonyi lelkipászor hívogatott Krisztushoz.

Október 26-án a kereskedelmi akadémia diákjai számára tartott érdekesítő előadást **Varga László** laktakállasi lelkipászor, *Halál és feltámadás* címmel. A fiatalokat is nagyban foglalkoztató témát a Szentírás tükrében mutatta be, számos kérdést felvet-

len alkalom is volt a református templomban. A délelőtti istentiszteleten **Kocsev Miklós**, a Selye János Egyetem Református Teológiai Karának tanszékvezető tanára szolgált igehirdetéssel, a tíz szűz példázatát alapul véve, majd úrvacsorai közösségben adott hálát a gyülekezet az új borért, amit a Kálvin-dombormű megkoszorúzására követett. Délután első alkalommal valósult meg a gyülekezet történetében az ötven éve konfirmáltak találkozója, melyen Czinke Zsolt lelkipászor a *Zsolt 103,1–6* alapján szólt a gyülekezethez, majd megtörtént az egykori konfirmandusok fogadalmátételének ünnepélyes megerősítése. A lelkipászor és Szenczi Andor gondnok köszöntése mellett Écsi Gyöngyi hetényi lelkész, népdalénekes szolgálata tette ünnepélyesebbé az alkalmat, melyet szeretetvendégséggel összekötött testvéri találkozó és estébe nyúló baráti beszélgetés követett.

A reformáció napján, október 31-én az esti istentiszteleten Czinke Tímea lelkész szólt a nagyszámú ünneplő gyülekezetekhez, majd – **Holop Szilvia** óvodapedagógus vezetésével – bemutatkozott a gyülekezet gyermekkórusa. Erre a napra esett a meghurcolt és kitelepített bátorkeszi magyar családok emlékére állított kopjafa megkoszorúzás is. Az este a gyermekkórus szolgálatával és a Szózat elénekülésével zárult, ami pontot is tett a VI. Bátorkeszi István Napok végére.

—CZS—

Segítség az év minden napjára (2Móz 3,6–16)

Isten feladatul adta Mózesnek, hogy vezesse ki Izráel népét Egyiptomból, mert: „Megláttam népem nyomorúságát Egyiptomban, és meghallottam kiáltásukat a sanyargatók miatt” (7. v.).

Három nagyon lényeges dolgot figyelhetünk itt meg: Isten **feladatot** adott: „...menj! Elküldelek a fáraóhoz, vezesd ki népemet, Izráel fiait Egyiptomból!” (10. v.). Majd adta az **akadályt**: „Én ugyan tudom, hogy az egyiptomi király nem engedi meg, hogy elmenjeteke” (19. v.), de a **megoldást** is felkínálta: „...megverem Egyiptomot mindenféle csodával, amelyeket véghezviszek benne. Majd azután elbocsát benneteket” (20. v.).

Isten Úr mindennek fölött (még a világ vége fölött is)! Minden úgy történik, ahogy tervezte; nincsenek véletlenek sem Mózes, sem a mi életünkben. „Mindenen rajta tartja szemét az Úr, a gonoszakat és a jókat egyaránt figyeli” (Péld 15,3). A bajok és próbák is részei életünknek. Ami-

kor jönnek, merítsünk erőt Mózes példájából. Ő is azt érezte, hogy meghaladja erejét a feladat, de Isten biztatta, hogy ne féljen, vele van; csak tegye, amit kér tőle. Hagyatkozzon rá, figyeljen a szavára. De nem azt mondta, hogy magától megoldódnak a problémák, és gond egy szál se...

Izráel népének, mielőtt elindult a tejjel-mézzel folyó földre, meg kellett látnia, hogy milyen az, amikor valaki ellenáll Istennek: csapások é-

rik, és szenved. Mintha Isten üzent volna Izráel fiainak, hogy figyeljétek az egyiptomiakat, ott vagytok közöttük, tanuljatok a példájukból, hogy ha nélkülem próbáljátok megoldani a problémáitokat, ha a saját eszetekre hallgattok, akkor azt megszenveditek. Valamint tanuljatok meg várni! Maradjatok vesztég, figyeljétek és várjátok, míg el nem jön az idő az indulásra. És amikor Isten elérkezettnek tartja a pillanatot, akkor megtörténik a csoda. És Izráel megtapasztalhatta: a fáraó elengedte őket.

Istennek minden lehetséges! A feladat és az akadály után adja a megoldást is. De az nem hull olcsón és munka nélkül egyikünk ölébe sem. Ez nem szerencsejáték, ahol egy nyer, sokan pedig veszítenek. Itt Isten elrendelt tervéről beszélünk, ahol mindenki egyenlő eséllyel indulhat a győzelemért, csak figyelni kell a Vezetőre. „Ha a halál árnyéka völgyében járok is, nem félek semmi bajtól, mert te velem vagy: veszszéd és botod megvigasztal engem” (Zsolt 23,4).

Az Úr vezet téged is, figyelj jól!

Kis Lucia

Életvezetési tanács az év elején

Az erdőben egymás mellett dolgozott két favágó. A fák törzseinek hatalmas volt az átmérőjük. Sokat kellett dolgozni a fakitermeléssel. Mindketten egyformán jól kezelték a fejszét, de a munkamódszerük nem egyezett: az első kitartó munkával vágta a fába fejszéjét; ritkán és akkor is csak rövid szünetet tartott. A másik favágó viszont óránként hosszabb időre is megpihent.

Naplementekor az első favágó csak a munka felét végezte el. Izazdan és fáradtan tette le a szerszámot, szinte teljesen kimerült. A második – szinte lehetetlen! – befejezte a munkát. Egyszerre kezdték a favágást, és a fák is nagyjából egyformák voltak, ezért az első favágó nem hitt a szemének.

– Nem értem a dolgot – mondta. – Minden órában kiadós pihenőt tartottál, és mégis előbbre vagy.

– Igen, láttad, hogy minden órában megálltam pihenni. Amit viszont nem láttál, az az volt, hogy a szünetet arra is felhasználtam, hogy megélezzem a fejszemet – mondta a másik favágó.

Imádság nélkül nem tudjuk a küldetésünket teljesíteni.

*Utunk ismeretlenben kanyarog,
célt és időt nem ismerünk.
De vigasztal a „Veletek vagytok!”
s bárhogy fenyegetnek a viharok,
csak Te vezess, Urunk, Te légy velünk!*

(Arno Pösch után németből: Túrmezei Erzsébet)

Karácsonyváró

2011. december 10-én Újlóton karácsonyvárót rendeztünk. A Lk 2,11 alapján összefoglaltuk a karácsonyi történetet, valamint beszéltünk az adventi időszakról, a várakozásról. Miután összekulcsolt kézzel, imádságos szívvel mennyei Gondviselőnk elé vittük a karácsonyváró alkalmunkat és az ünnepekre való előkészületeinket, nekiláttunk a munkának. Miközben karácsonyi énekeket hallgattunk, színeztünk, ragasztottunk, nyírtunk...

Így érkezett el a fenyő díszbe öltöztetésének ideje: gyermekek és felnőttek egyaránt díszítették a gyönyörű erdei fenyőt. Végül a sötétben feleresztettünk egy lámpiont, ami gyönyörűen világított, fénnel árasztotta el az összegyűlt kis sereget. Együttlétünket énekszóval zártuk.

A Szlovákiai Református Keresztén Egyház Zsinati Tanácsa a 24. (rendkívüli) ülésén, melyre 2011. november 24-én Rimakokován került sor, az alábbi közérdekű határozatokat hozta:

– Egy évvel meghosszabbította Pál Bertalan Hanván szolgáló lévita munkaszerződését. Pál Bertalan lévita munkaszerződése ennek értelmében 2012. december 31-ig hatályos.

OKTATÁSI-NEVELÉSI PÁLYÁZAT

A Magyar Református Egyház Generális Konventje 2009-ben hozta létre a Kárpát-medencei Református Közoktatási Alapot. Az alap célja és rendeltetése az, hogy segítséget nyújtson nehéz helyzetben lévő, Magyarországon jelenlegi határain kívül működő református oktatási/nevelési intézményeknek, illetve segítse ilyen intézmények elindítását.

Az alap a Kárpát-medencében lévő református oktatási intézmények diákjainak és tanárainak évenkénti adománygyűjtésével és a Magyar Református Egyház ugyanolyan mértékű hozzájárulásával tölthető fel. Az alap felhasználását, azaz a gyűjtési célokat évenként az egyházkerületek oktatási szakértőinek javaslatára a Generális Konvent elnöksége határozza meg.

Ebben az évben a mellékelt dokumentumok szerint történt a célok meghatározása és az adománygyűjtés meghirdetése. A dokumentumok ki-

A ZSINATI TANÁCS 24. ÜLÉSÉRŐL

– Karvansky Mónika bécsi lelkész munkaszerződését egy évvel meghosszabbította, munkaszerződése ennek értelmében 2013. március 31-ig hatályos.

– Éles György prágai lelkész munkaszerződését egy évvel meghosszabbította, munkaszerződése ennek értelmében 2012. december 31-ig hatályos. Egyházunk elnöksége generális vizitációt tervez a prágai missziói gyülekezetben.

küldésre kerültek a református intézményekbe, és jelenleg folyik az adománygyűjtés.

Az alaptól pályázat útján lehet részesülni. A pályázatot szolgálati úton (gyülekezet–egyházmegye–egyházkerület) kell eljuttatni az egyházkerületek elnökségeinek, akik továbbítják az egyházkerületi oktatási szakemberek bizottságának. A bizottság az egyházmegyei elnökségek és az egyházkerületi elnökségek által támogatott projekteket összegzi, és javaslatot készít a Generális Konvent elnökségének, aki dönt a támogatásról.

Felhívjuk azon gyülekezetek figyelmét, amelyeket érinthet a pályázat – különös tekintettel az óvodaindítást tervező gyülekezetekre –, hogy nyújtsanak be pályázatot.

A pályázatok egyházkerületi elnökségekhez történő megérkezésének határideje: **2012. január 31.**

A Generális Konvent elnöksége

– A kulturális minisztérium egyházi osztálya kérésére az erőszak és a rasszizmus elleni munkacsoportba egyházunk részéről Batta István zsinati tanácsost delegálja.

– Hozzájárult ahhoz, hogy a Barsbesei Református Egyházközség elcserélje a tulajdonában levő, 215-ös helyrajzi számú, 3886 négyzetméter nagyságú telket a Bese község által felkínált, 585-ös helyrajzi számú, 10 373 négyzetméter szántóföldért. A Zsinati Tanács egyúttal hozzájárul a Barsbesei Református Egyházközség régi iskolaépületének a lebontásához, mivel életveszélyessé vált.

Folytatta ülését a Zsinat Társulhatnak az anyaházközségek

(Befejezés az 1. oldalról)

készíti állást. A most elfogadott törvény viszont 2012-től lehetőséget ad arra, hogy az erre vonatkozó költségek fedezése érdekében két anyaházközség társuljon egymással – tájékoztatta lapunkat Rákos Loránt zsinati tanácsos.

Már az elmúlt választási időszakban is téma volt a lelkipásztorok továbbképzése és a kreditrendszer alkalmazása. A mostani ülésre beterveztett szabályzattervezetet a Zsinat ugyan elkezdte megvitatni, végül mégis levette a napirendről. A felszólalók egyértelműen támogatták mind a lelkésztovábbképzést, mind a kreditrendszert, csak a szabályozás módjában nem volt egyetértés. A tárgykörben annyi előrelépés történt, hogy a jelenlevők jóváhagyták két bizottság megalakulását. Az egyik Fazekas László püspök vezetésével a lelkésztovábbképzés szabályzatának az összeállítására lesz hivatott, a másik Géresi Róbert püspökhelyettesével az élén a továbbképzések alkalmait szervezi meg. A Zsinat határozott arról is, hogy létrehoz egy ötezer eurós pénzügyi keretet a lelkésztovábbképzés finanszírozására (ez az összeg része lesz egyházunk 2012. évi költségvetésének is).

A Közalapról szóló 1/2009-es számú törvény módosítása és a lelkipásztorok díjlevelének a tervezete valószínűleg a Zsinat tavaszi ülésén kerül megvitatásra.

–ii–

TÁMOGATÁSOK A PERBENYIKI OTTHONRA

2011-ben az alábbi adományok érkeztek a Perbenyikben létesített Jó Pásztor Háza javára:

Illés Tünde (Perbenyik): 20 euró, egy névtelenül adakozó (Bodrogszentese): 1000 euró, Bojti Marianna (Perbenyik): 10 euró, Nagy Marianna (Bély): 20 euró, a Re-Mi-Dia síravai konferenciájának résztvevői: 278 euró, a református egyház és a Marcinčák család (Zahar): 50 euró, névtelen adakozó (Királyhelme): 50 euró, Erdélyi Zoltán (Léva): 40 euró.

A Kuczmann gyógyszerár (Királyhelme) gyógyszereket, a Gazdag pékség (Királyhelme) és Labaš Miroslav (Kassa) élelmiszert, Nagy Sándor (Királyhelme) műszaki cikkeket; a szád-

almási református nőszövetség 105 eurót, ruhaneműt és élelmiszert; a tornagörgői református nőszövetség ruhaneműt és élelmiszert; a nagyidai református gyülekezet 20 eurót, ruhaneműt és élelmiszert; Jutka Lukáš (Nagymihály) 50 eurót, ruhaneműt és számítógépet; Tkáčiová Erika (Ladmóc) 100 eurót, ruhaneműt és cipőt adományozott; Kisgésből és Perbenyikből pedig ruhaneműt és cipőt adományoztak.

Hálás szívvel köszönjük mindazoknak, akik 2011-ben adományaikkal megtisztelték szervezetünket és segítették munkánkat. Isten áldása kísérje a jósívvú adakozók életét!

Szabóné Kozár Éva

A garamsallói, a móri és a magyar-nemeyei református gyülekezet tagjai megpróbálnak együtt szolgálni – egy felvidéki, egy anyaországi és egy erdélyi gyülekezet. Három nép, három szín, mégis egyek a fényben, Jézusban, a nyelvben, identitásban, történelmünkben, reménységünkben és álmainkban. A legkisebb, a garamsallói gyülekezet (mindössze 49 választót számlál) szólította meg nagyobb testvéreit: fogjuk meg egymás kezét, s így október 23-án ünnepi istentiszteleten találkoztunk Garamsallón, hogy testvérgyülekezeti szerződést kössünk.

Veres Péter móri lelkipásztor hirdette és magyarázta Isten igéjét az *1Kor 12,27* alapján: „*Ti pedig Krisztus teste vagytok, és egyenként annak tagjai.*” Az úrvacsorai szolgálatot **Szabó Attila** magyar-nemeyi lelkipásztor vezette.

Hálaadás egy gazdag életért Jubilált a lucskai gondnok asszony

„Mert akik jól szolgálnak, azok szép tisztességet szereznek maguknak, és nagy bátorságot nyernek a Jézus Krisztusba vetett hit hirdetésére” (1Tim 3,13).

A lucskai gyülekezet gondnok asszonya ősszel töltötte be 70. életévét, minek kapcsán köszöntötte őt az istentiszteleti közösség. Együtt ünnepelt nagy családjával, a gyülekezettel, mert az Úr kárpótolta őt gyermektelenségéért: mi mindnyájan a gyermekei, unokái vagyunk.

Szabó Gyuláné, Marika néni élete fogantatása pillanatától, sőt már jóval előbb az Örökkévaló előtt volt: „*Te alkottad ve-séimet, te formáltál anyám méhében*” (Zsolt 139,13). Az Úr könyvében benne van életének valamennyi perce: az örö-mök és a könnyek, a sikerek és a kudarcok, a „hegyek és a völgyek”. Krasznahor-kaváralján született, de már csaknem ötven éve lucskai lakos. A férje gondnoksága idején is minden gyülekezeti munkába aktívan bekapcsolódott, majd a 2000. évtől ő lett a gondnok. Éber tekintettel tart számon mindent és mindenkit. Új köntösbe öltözött a templom, új grádicsok, új kerítés, újból és újból megéledő szívek és éle-tek – mindezek mögött egy tetterre kész szív és lélek áll, aki rendíthetetlenül az Úrra támaszkodik, belőle merít, érte él és szolgál. Köszönet és hála van a szívem-ben, hogy vele szolgálhatok.

Hálaadásunk az ajándékozó Örökkévalóé, aki Marika néni-ben értéket ajándéko-zott számunkra. Ővé a dicsőség mindö-rökké!

Drenkó Zoltán

„Ő a fény, mi színei...”

Garamsallón testvéreket fogadtunk

gyei lelkipásztor végezte, és az együvé tartozás jeleként a három lelkész együtt szolgálva adta az úrvacsorázók kezébe a kenyeret és a poharat. Majd mindhárom lelkész bemutatta a gyülekezetét, a gondnokok is szóhoz jutottak, s az ajándékok átadása után aláírtuk a testvérgyülekezeti szerződést.

Mivel október 23-a mindhárom gyülekezet tagjainak szívében fontos helyet foglal el, a garamsallói lelkész (jelen sorok írója) megemlékezett az 55 éve kirobbant forradalomról. A Himnusz ilyen alkalmakkor talán még mélyebbről szól...

A testvérgyülekezeti szerződések aláírása

Egyházmegyei ifjúsági konferencia Ráton

HATÁROK ELLENÉRE HATÁRTALANUL

A nagykaposi ifjúsági csoport 2011. október 21-e és 23-a között részt vett a kárpátaljai Ráton megrendezett ifjúsági konferencián, ahol arra a kérdésre kerestük a választ, hogy Isten családjában hol a helyünk. A nagyszelmenci határtól **Katona Viktória** nagydobronyi beosztott misziós lelkipásztor vezetésével jutottunk el a Sion Missziós Központba, ahova a kárpátaljai ungi egyházmegye több településéről (Nagydobrony, Tizsasalamon, Csap, Rát, Kisgejőc, Ungvár, Szürte stb.) érkeztek fiatalok.

Az alkalom **Balog Attila** esperes áhítatával vette kezdetét, majd másnap megnéztük az ungvári várat és a honismereti múzeumot; utána városismereti vetélkedő kezdődött. Délután Ráton **Szimkovics Ti-**

bor helybeli lelkipásztor tartott előadást a hétfőre témájában. A csoportos beszélgetésen egy kis műsort is kellett készítenünk, amelyet az esti áhítat után adtunk elő; a nap imasétával zárult. Vasárnap délelőtt a ráti református templomban jelen sorok írója szolgált igehirdetéssel, majd a nagykaposi fiatalokkal énekszóban és versben tettünk biznyságot hitünkéről. Egy újabb és fontos kapocs volt mindannyiunk számára ez a konferencia, mert ha gyakorlatilag nem is, de lélekben legyőztük a bennünket elválasztó határvonalat, és egyesülni tudtunk mint testvérek az Úr Jézus Krisztusban. „*Ó, mily szép és mily gyönyörűséges, ha a testvérek egyetértésben élnek!*” (Zsolt 133,1).

Szeretnénk, ha testvérgyülekezeti kapcsolataink élők lennének, ha Isten megáldaná emberi igyekezetünket, hogy az ő fényében valóban színesebb lenne az életünk Garamsallón, Mórán és Magyar-nemeyén egyaránt.

Ambrus Erika–Zsigmond István

bor helybeli lelkipásztor tartott előadást a hétfőre témájában. A csoportos beszélgetésen egy kis műsort is kellett készítenünk, amelyet az esti áhítat után adtunk elő; a nap imasétával zárult.

Vasárnap délelőtt a ráti református templomban jelen sorok írója szolgált igehirdetéssel, majd a nagykaposi fiatalokkal énekszóban és versben tettünk biznyságot hitünkéről. Egy újabb és fontos kapocs volt mindannyiunk számára ez a konferencia, mert ha gyakorlatilag nem is, de lélekben legyőztük a bennünket elválasztó határvonalat, és egyesülni tudtunk mint testvérek az Úr Jézus Krisztusban. „*Ó, mily szép és mily gyönyörűséges, ha a testvérek egyetértésben élnek!*” (Zsolt 133,1).

Egri Gergő

Két felejthetetlen örömmünneppel zárta az elmúlt évet a Sóksselőcei Református Egyházközség. Az első október végén volt, amikor így szólt a meghívó a hetvenöt éves, felújított templomunkban zajló templomszentelési alkalomra: „Jöjjetek, örvendezzünk az Úr előtt, ujjongjunk szabadító kösziklánk előtt!” (Zsolt 95,1). A másik alkalom pedig az volt, amikor advent első vasárnapján nagy örömmel és szeretettel fogadhattuk a magyarországi Majosházáról érkezett testvér-gyülekezetünket.

A templomszentelési hálaadó istentiszteleten **Dobai Sándor**, a komáromi egyházmegye esperese hirdette az igét a Zsolt 107,1–9 alapján. A gyülekezetet köszöntötte **Fekete Vince** főgondnok is, aki meghatódva emlékezett gyermekkorára,

Fekete Vince és hitvese

Méltó megemlékezés Csókakőn és Zámolyon A BÚCSI LEVENTÉK SÍRJÁNÁL

„Csatában estek el ők,
Szentelt zászló alatt.
Ilyen halál nekik babért,
Nekem nyugalmat ad.”

(Madách Imre)

Búcs község lakosai már évek óta tiszteletüket teszik a csókakői és a zámolyi temetőben, hogy leróják kegyeletüket a II. világháborúban elesett búcsi leventék sírjánál. 2011. november 1-jén egy autóbusznyian (hozzátartozók és emlékezők) indul-

Templomszentelés és vendégfogadás Sóksselőcén KÉT ÖRÖMÜNNEP AZ ÉV VÉGÉN

az akkori sóksselőcei gyülekezetre, ahol keresztvíz alá tartották, ahonnan elindult az élete. A visszaemlékezés után hitvestársával egy rövid koncerttel ajándékozták meg az egybegyűlteket. Gyermekaink és ifjaink pedig énekkel és szavalatokkal tették még ünnepélyesebbé istentiszteletünket.

A gyülekezet lelkésze, **Szabóné Híres Erzsébet** beszámolt a hetvenöt éves templom történetéről és a három évig tartó külső és belső felújításáról. Megköszönte Egyetemes Egyházunk közalapi támogatását, a szponzorok segítségét és a gyülekezet önzetlen adakozását. A felújítást megörökítendő emléktáblát helyeztünk el a templom bejáratánál, ezzel az igével: „Magasztaljátok az Urat, mert jó; mert örökkévaló az ő kegyelme” (Zsolt 106,1b). Ezen az ünnepnapon azért magasztaltuk az Urat, mert kegyelmébe fogadott és megsegített bennünket. Adja Isten, hogy ez az erős alapra épült templom még sokáig hirdesse, hogy életünk biztos fundamentuma maga az Úr Jézus, akire mint áldott kösziklára építhetjük az életünket és az örök életbe vetett reménységünket.

A majosházai testvér-gyülekezet advent első vasárnapján örvendeztetett meg bennünket. **Borsi Attila** lelkész igehirdetése

után énekkaruk fellépése tette felejthetlenné ünnepvárásunkat. Délután pedig a kultúrházban adtak adventi koncertet, amelyen községünk lakóinak jelentős része részt vett. A koncert keretében egy történelmi előadás is elhangzott a két község közös múltjáról.

Mindkét emlékezős örömmünnepeért legyen hála és dicsőség Istennek!

Szabóné Híres Erzsébet

Az erdélyi stílusú sóksselőcei templom

díszkerítést is felújították, a körülötte levő részt kikövezték, a leventék fényképét pedig újakra cserélték). A sírkövön a hét gyermek neve van: Bajkai János, Csekcs István, Csekcs János, Nagy Béla, Pál Géza, Sántha Károly és Tárnok András. Valószínű, hogy itt vagy a közelben pihennek a velük elesett bajtársaik is. Őket hiába várta haza az aggódó család, sosem érkeztek meg; nekik a zámolyi temető adott végső nyughelyet.

A fiatal leventékre **Molnár László** búcsi református lelkész emlékezett, aki imát is mondott. A megemlékezés méltóságához (amely a helybeliek és a búcsiak közös éneklésével ért véget) nagyban hozzájárult **Mészáros Klaudia**, valamint **Borostyán Ibolya** szavalata is. A búcsiak nevében a község alpolgármestere köszöntö meg minden zámolyinak, hogy szívükön viselik a leventék emlékét és mindazt, amit a sír felújításának érdekében tettek.

A temető történelmi hely, amely évszázadok fájdalmait őrzi. A szeretteit elsiratja az ember, s talán emlékü is elhalványul, de a fejfákon vagy sírköveken levő nevek emlékeztet(het)nek a szomorú múltra, amilyenre ennél a sírnál immár a zámolyiakkal közösen emlékezünk.

Szigeti Sándor–Molnár Zsuzsanna

Köszöntés Martonfalván Hűség és szorgalom

Isten iránti hálával gyűlte össze a martonfalvai és a dobócai gyülekezet tagjai 2011. november 6-án a református templomban.

A gyülekezet gondnoka, **Czeglédy Aladár** – Isten megtartó kegyelméből – betöltötte 80. életévét. Az alkalmon megjelent a Czeglédy család minden tagja, hogy együtt mondjanak hálát Isten gondviselő jóságáért e jeles évfordulón, úrvacsorai közösséggel ünnepelve.

A gyülekezet nevében **Szökéné Orémus Zsuzsanna** lelkipásztor köszöntötte a jubilánst a Zsolt 116,12.17 verseivel: „Mivel fizessek az Úrnak minden hozzám való jótéteményéért? Néked áldozom hálaadásnak áldozatával, és az Úr nevét hívom segítségül.”

A gyülekezet méltatta a tizenhét éve tartó, hűséggel betöltött gondnoki szolgálatot, és ajándékkal kedveskedett az ünnepeltnek. Visszatekintve a múltat, látható a gondnok egyház iránti hűsége, ragaszkodása és szorgalma, hisz gondnoksága alatt több javítás és újítás történt e kis gyülekezet templomán. Istennek adunk hálát mindeztért, és kérjük, árássa ki áldását továbbra is életére és szolgálatára, amit Isten dicsőségére végez.

—SZOZS—

Jubileumi köszöntések Nagymenyeren Szeretetteljes pillanatokat élhettünk meg

Emlékezetes marad a 2011. november 13-ai vasárnapi istentisztelet a nagymenyeri református gyülekezet tagjainak életében. A gyülekezet gondnoka, **Pongrácz Géza** akkor köszöntötte Isten iránti hálaadással lelkipásztorainkat, **Szabó András** esperest és feleségét, **Szabóné Köblös Valériát** – abból az alkalmából, hogy immár huszonöt éve szolgálnak Nagymenyeren; pásztorolják a gyülekezetet, alázattal hirdetik Isten igéjét alkalmas és alkalmatlan időkben. Szabó Valéria lelkipásztort pedig 55. születésnapja alkalmából is köszöntötte a gondnok, egy ír áldással.

Emberpróbáló időszakban, 1986-ban szólította és küldte őket az Úr hozzánk. A kölcsönös megismerés és elfogadás után, 1992-ben a gyülekezet presbitériuma meghívta, az egyházközségi közgyűlés pedig megválasztotta lelkészének Szabó Andrást. Szabóné Köblös Valériát, aki 1980-tól 2005-ig áldozatkész szolgálatot végzett

Jubileumi konfirmandustalálkozó Nagykaposon Visszaemlékeztek és hálát adtak

2011 novemberének első vasárnapján rendhagyó istentisztelet keretében köszöntötte a nagykaposi református gyülekezet egykori konfirmandusait. Meghívót kapott az a 129 élő személy, akik az 1960 és 1969 közti esztendőben a nagykaposi és a veskőci gyülekezetben tettek hitvallást és fogadalmat hitükről és egyházukhoz való hűségükről. A régi csapatból saj-

hetjük a múltat, s a letűnt eseményekben újra felismerhetjük az ő vezetését.

A gyülekezet kórusa, valamint **Egri Gergő** segédlelkész vezetésével a fiatalok köszöntötték az ünnepeltet. Megható és felemelő érzés volt, amikor az „öreg” konfirmandusok megerősítették a régi fogadalmat, s lelkészünk közös áldással erősítette meg hitükben az ünnepelőket.

nos huszan már nem élnek, végül negyvenen tették tiszteletüket ezen a jubileumi találkozón. Megtelt a díszbe öltöztetett templom az ünnepi gyülekezettel.

Pándy Árpád, a gyülekezetek lelkésze az Ézs 43,1–3 versei alapján hirdette az ígét. Hangoztatta, hogy töretlen hittel bízunk az Úr gondviselésében, és rámutatott arra, hogy milyen nagy ajándéka Istennek az emlékezés, amikor a jelenben újra átél-

Az ünnepség szeretetvendégséggel folytatódott, ahol felszabadult társalgás közepette hangzottak el a visszaemlékezők hálás mondatai. Minden ünnepelt névre szóló emléklapot kapott, egy bibliai verssel – „Emlékezz vissza az egész útra, amelyen vezetett Istened, az Úr” (Smóz 8,2a) –, amit **Simon Sándor**, a gyülekezet gondnoka, valamint **Papp József** presbiter adtak át. A rendezvény záróaktusaként az ünnepelők kísérték a temetőbe, s konfirmáló lelkészüket, **Csatlós Sándor** sírján elhelyezték az emlékezés virágait.

Ferenc Éva

gondnokot is, akinek betöltött 70. életéve kapcsán kértük Isten megtartó kegyelmét és áldását.

A jubileumi vasárnapra meghívott több mint 80 személy közül sajnos – a betegség, öregkori erőtlenség miatt – csak a harmaduk tudott részt venni, de hálaadással emlékeztünk és imádkoztunk azokért is, akik nem voltak jelen, hiszen a mi Megváltónk születésének ünnepe öröme fiatalnak és időseknek, és vigasztalására van a betegnek és megfáradtnak is.

A találkozás öröme és a szeretetteljes hangulatban eltöltött idő kedves részévé lett ünnepi készülésünknek, és szép emlékként marad meg bennünk. Megerősít hitünkben, és mutatja, hogy nagyon fontos az egymással való törődés, ahogyan Isten is figyel ránk és hirdetteti minden népnek az Üdvözítő születésének örömet. Minden jóért Istené legyen újra és újra a dicsőség!

Bédi József

SZÉNÁSSY ZOLTÁN (1925–2011)

„Fiam! az én tanításomról el ne felejtkezzél, és az én parancsolatimat megőrizze a te elméd” (Péld 3,1).

Mély megrendüléssel fogadtuk a hírt, hogy egyházunk megbecsült presbitere, szeretett tanárunk, Szénássy Zoltán, Zoli bácsi, 2011. november 28-án 86 éves korában viszszaadta lelkét Teremtőjének.

Ősi komáromi családból származott, istenfélő református szülők gyermekeként született és nevelkedett. A szülői háznak meghatározó jelentősége volt jelleme kiformálásában. A komáromi Református Tanítóképző Intézetben tanult, de a háború kitörése miatt csak három évet végezhetett el; így Pápán fejezte be a tanítóképzőt. 1949-ben egy alapiskolában kezdett tanítani, majd 1956-ban levelező tagozaton magyar-történelem szakos tanári oklevelet szerzett a pozsonyi Comenius Egyetem Pedagógiai Karán, 1970-ben pedig az egyetem bölcsészettudományi karán doktorált. 1956 szeptemberétől 1960-ig a komáromi Magyar Tannyelvű Pedagógiai Iskolában (óvónőképzőben), majd 1960-tól 1991-ig (nyugdíjba vonulásáig) a mai Selye János Gimnáziumban tanított.

Nehéz időkben oktatta a diákokat a magyar irodalom és a magyar történelem szeretetére. Személyében szerény, halk szavú, de szilárd hitű embert ismertem meg, aki Komárom élő legendája volt. Arra tanított bennünket, hogy választott hivatásunk kiváló művelői legyünk minden időben – Isten kegyelme által. Tanítványai jelentős része a tanítói pálya közelében maradt: óvónők, tanárok, egyetemi oktatók, lelkészek, írók, orvosok, mérnökök, művészek, közszereplők stb. nemze-

dékei emlékeznek rá nagy elismeréssel.

Szelíd és szerény, de biztos értékrendű, segítőkész mesterünk volt. Tanári munkásságát a pontosság, igényesség jellemezte. Pedagógusi és kultúraszervező tevékenysége, de különösen előszóban átadott tudása értékes örökségünk marad. Kimagasló példája volt annak, hogy a művelt magyar ember mennyire fontos a Felvidéken. Tanítványait magyarságtudatra és tisztességre nevelte.

Helytörténész és közíró is volt. Tizenhat könyve jelent meg, közülük tizennégy Komáromhoz kötődik. Munkássága elismerésül több kitüntetésben részesült: Pro Urbe Díjat kapott Révkomáromtól, Dél-Komáromtól és Neszmélytől, bátor helytállásáért 2009-ben Pro Probitate Díjban részesítették, 2010-ben pedig Szülőföld-díjat kapott. Nagyon sokszor mondta, hogy mindent le kell írni, mert ami nincs leírva vagy kőbe vésve, az nem is volt. Az ő kezdeményezésére hat emléktáblával, Szent István szobrával és az aradi vértanúk emlékoszlopával gazdagodott Komárom.

Derék, istenfélő, igazságos presbiterként szolgálta gyülekezetünket. Rendszeres résztvevője volt a vasárnapi istentiszteleteknek. Tudta, hogy mit vár el tőle Isten, a haza és az eklézsia. Példamutató életet élt családjával, és a megpróbáltatások idején felettesei tiltása ellenére is vállalta Jézus Krisztust. Presbiterként tizenkét évig szolgálta a révkomáromi református közösséget, és tíz évig vezette a gyülekezet Kis Tükör című lapjának Eklézsiánk múltjából című rovatát.

Igaz szeretettel és tisztelő ragaszkodással őrizzük Szénássy Zoltán emlékét.

Dr. Körtvélyesi Rózsa Piroska

TRENCSENYI ANDREA (1971–2011)

November végén szomorú esemény rázta meg szívünket-lelkünket Gömörben, mivel fiatalon szólította magához az Úr a Hosszúszón, Ardóban, Kecsőben és Kuntapolcán szolgálatot teljesítő evangélikus lelkésznőt.

Nemcsak a személyes ismerőst, hanem közeli hittestvérként is nagyra becsültem őt, mert meggyőződéssel hirdette Isten igéjét. Erről – református vallásuként – többször volt alkalmam meggyőződni, egy-egy templomi koncert vagy falunap alkalmával. De közeli családtagjaim temetésén is – nem egy esetben – nyugalmat tudott vinni a megtört szívembe igemagyarázatával Trencsenyi Andrea lelkésznő. Igen, róla írok, aki már nincs az élők sorában, hisz 2011. november 26-án kísértük utolsó útjára a rozsnyói evangélikus templomból a temetőbe. Az étellel és halállal kapcsolatban ezen a temetési szertartáson is történt utalás a lelkésznő által a búcsúbeszédekben sokat idézett alfára és ómegára.

A fájdalmas érzést a valamikori osztálytársak és barátok szívét facsaró, de a feltámadásra utaló szavai csillapították valamelyest. Mi, hitben élő reformátusok is éreztük a Szentháromság egy örök Isten jelenlétét, aki összeköti a különböző felekezetű keresztyéneket. Sokáig fülemben csengtek a Szentírás szavai, melyek szinte az örökkévalóság előlőzével töltötték be a temetési szertartást.

Köszönet az egyházi és világi előjáróknak az isteni dicsőség hirdetéséért! Legyen áldott Trencsenyi Andrea hittestvér emléke!

Bokros Gyula

Emléke tíz esztendő után is él!

Vannak idők és vannak helyek, amikor és ahol az embert már életében elfelejtik, és vannak idők és vannak helyek, ahol az emberre halála után is emlékeznek. Ez utóbbi jellemző Garamsallóra, konkrétan a református gyülekezetre és annak tagjaira, akik szeretettel és hálával emlékeznek lelkészeikre is.

November 27-én az istentiszteleten emlékeztek meg – halála tizedik évfordulóján – Szakál Attila zselízi

lelkipásztorról, aki a garamsallói gyülekezetnek is hűséges pásztora volt – húsz évig hirdette Isten igéjét a kis gyülekezet temploma szószékéről. A garamsallóiakkal emlékezett édesapjára Tóthné Szakál Tímea is. A megemlékezésen elhangzott egy alkalmi vers, melynek szerzője a megboldogult lelkipásztor testvére, Szakál Gábor, aki versben fogalmazta meg emlékező gondolatait.

Ambrus Erika

Címer a hivatalnak. A Pozsonyi Református Egyházmegye október 22-én Csicsón megtartott közgyűlésén Bődök Dénes egyházmegyeitanács-tag egyházunk címerét adományozta az esperesi hivatalnak. A mindenkor esperesi hivatal falára akasztandó címert fiával együtt készítette, a festés Kocsis Ernő komáromi festőművész munkája.

Kopjafaavatás. Október 23-án, nemzeti ünnepünkön Győrben, a szabadhegyi református egyházközségben kopjafát avattak Gulyás Lajos '56-os mártír emlékére. A kisújlai születésű levéltári lelképásztort 1957. december 31-én a győri börtönben végezték ki, palástja a Terror Házában kiállítva látható.

Generális Konvent. Október 28-án a horvátországi Laskón került sor a Generális Konvent elnökségének ülésére, amelyen egyházunk képviselőjében Fekete Vince főgondnok és Fazekas László püspök volt jelen. Az ülés után ünnepi istentisztelet keretében felszentelték a Horvátországi Református Keresztyén Kálvini Egyház öt lelképásztort (közöttük a nemrég megválasztott püspököt, Csáti Szabó Lajost). Az igehirdetés szolgálatát Pap Géza, az Erdélyi Református Egyházkerület püspöke, a szentelést egyházunk püspöke végezte. Másnap megtörtént Csáti Szabó Lajos püspök és Kel József főgondnok beiktatása. Az ünnepi alkalomra a gömöri egyházmegyéből is érkezett küldöttség.

Cseh vendégek. November 8-án és 9-én testvéri találkozóra látogattak el hozzánk a Csehtestvér Evangélikus Egyház zsinati tanácsának tagjai, Joel Ruml zsinati esperes vezetésével. A hattagú küldöttséget a Zsinati Elnökség tagjai és zsinati tanácsosaink fogadták (a szerdai tanácskozáson részt vett Mária Meňkyová, a nagymihályi egyházmegye esperese is). A látogatás oka az volt, hogy vendégeink több információhoz szerettek volna jutni egyházunknak a Magyar Református Egy-

házhoz való csatlakozása kapcsán. Emellett szó esett a két egyház közötti kapcsolat erősítésének módjáról, aminek következő lépése remélhetőleg az lesz, hogy 2012-ben egyházunk vezetői látogatást tesznek a Csehtestvér Evangélikus Egyháznál.

Kihelyezés. A Zsinati Tanács felhatalmazása alapján egyházunk elnökei Abaházi Zsoltot a Bodrogszentesi Református Egyházközségbe helyezték ki segédlelkészi szolgálatra. Felügyelő lelképásztora: Szopó Ferenc helybeli lelképásztor.

Egyházmegyei közgyűlések. November 20-án a nagymihályi egyházmegye közgyűlésén Fazekas László püspök távollétében Géresi Róbert püspökhelyettes és Batta István külügyi tanácsos képviselte az egyház vezetőségét. November 27-én az ágcsernyi leányegyházközségben zajlott a zempléni egyházmegye közgyűlése, amin Fazekas László püspök is részt vett. A nyitó istentisztelet után megtörtént a leányegyházközség felújított gyülekezeti termének az átadása.

Fogadás. November 29-én Budapesten a külhoni történelmi egyházak képviselőit fogadta Schmitt Pál köztársasági elnök, Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes, Kövér László, az Országgyűlés elnöke és Orbán Viktor miniszterelnök.

Ökumenikus nagytalálkozó. December 3-án Advent a Hargitán – Advent Európában címmel Budapesten, a Szilágyi Dezső téri református templomban volt a III. Kárpát-medencei Ökumenikus Nagytalálkozó. Az istentiszteleten részt vettek a Kárpát-medence egyházainak képviselői, hogy közös szólásban és imádságban emeljék fel szavukat az aggasztó méreteket öltött magyarellenesség valamennyi formája és megnyilatkozása ellen. A találkozó egyházunk képviselőjében Fekete Vince főgondnok és Fazekas László püspök volt jelen.

Evangélikus-református együttműködés. December 6-án Pozsonyban Fazekas László püspök Miloš Klátik evangélikus püspökkel és Dušan Vagaský irodavezetővel tárgyalt az őszi csehországi AGDE-Tagung alkalmával elhatározott projektről, amely a két egyház közös szervezésében valósulna meg a cigánymisszió

területén. Az elkövetkezendő két évre kitűzött projekthez a Gustav-Adolf-Werk tízezer eurót biztosít.

Kapcsolatfelvétel. December 7-én a püspöki hivatalban látogatást tettek a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Hittudományi Karának hallgatói és a Központi Papnevelő Intézet növendékei – összesen 28-an, Kránitz Miklós professzor, Perendi László piarista szerzetes és Puskás Attila dogmatikus kíséretében. A komáromi gyülekezet tanácstermében egyházunk püspöke és Molnár Árpád püspöki titkár fogadta őket. A vendégek – akik az egymáshoz való közeledés és a kapcsolatfelvétel céljával érkeztek – ellátogattak a Selye János Egyetem Református Teológiai Karára is.

Helyreigazítás. Előző számunkban a Bibliaolvasó kalauz ajánlásában Gál Lászlót körtvélyesi lelképásztorként tüntettük fel – tévesen. A körtvélyesi lelképásztor Molnár János, Gál László pedig Simonyiban szolgál. Az érintettek és olvasóink szíves elnézését kérjük.

A Pátria rádió protestáns műsorai:

Február 5-én 8.05-kor a Világosság című egyházi műsor református adásában Kassai Gyula lévő lelképásztor arról szól igehirdetésében, hogy Isten ismét két köztáblára írja fel a Tízparancsolatot.

Február 19-én 8.05-kor a Világosságban Ambrus Erika ipolypásztói lelképásztor Jakab levele alapján a kísértésről szól a hallgatókhoz.

A Világosság másnapi (hétfői) ismétlésének kezdési időpontja: 12.05.

Szerkesztő-műsorvezető: Iski Ibolya

KÁLVINISTA SZEMLE

A Szlovákiai Református Keresztyén Egyház hivatalos lapja. A kiadó címe: Jókai u. 34., 945 01 Komárno.

Megjelenik havonta.

Főszerkesztő: Fazekas László

Szerkesztő: A. Kis Béla

Titkár és lapterjesztő: Kis Lucia
Előfizethető a református lelkészi hivatalokban és a szerkesztőség címén.

Előfizetési díj: egy évre 4,20 euró.

A lapterjesztést a szerkesztőség végzi:

930 10 Dolný Štál (Alistál) 386.

E-mail: akisbela@ba.telecom.sk

Telefon: 031/55 90 141 (egyben fax és üzenetrögzítő is)

A kéziratokat nem őrizzük meg, nem küldjük vissza, rövidítésük és szerkesztésük jogát fenntartjuk.

Nyomdai előkészítés: A. Kis Béla

Nyomja: Reproffset, Dunaszerdahely

ISSN: 1335-7298

Nyilvántartási szám: EV 3628/09

Tanfolyam

A Reménység Magjai Alapítvány februártól – havi egy alkalommal – ismét gyermekmunkásképző tanfolyamot tart Martoson. A II. félév témái: kreativitás, kreatív imára tanítás, hogyan evangélizáljunk, viselkedészavaros gyerekekkel való foglalkozás (Szarka Miklós előadásában), drámapedagógia, bábozás, hitfejlődés, énektanítás, gyermekprogramszervezés. További információkkal a 0907/101 465-ös telefonszámon Szénási Lilla szolgál. (Azok is jelentkezhetnek, akik nem vettek részt a korábbi féléves tanfolyamon.)

*Békességes, áldásokban
bővelkedő új esztendő
kvánunk
minden kedves Olvasónknak
és Munkatársunknak.
A szerkesztőség*